

Судије без покрића

Читав низ правно-политичких акробација и потеза у циљу решавања спорног реизбора судија и тужилаца ставља ВСС под сумњу да је и сам поступао несавесно и одлуке прилагођавао политичким интересима

СЛОБОДАН ИКонић

Уместо судија које су деведесетих година крале гласове, данас имамо скандалозну реформу правосуђа. Ревизија која је требало да исправи кршење права која су угрозила уставни поредак земље, претворила се у фарсу и трку са временом да се до промене владе задржи и зацементира све што је реизбором урађено. Ту се најмање мислило на судије који су се волшебно нашли у позицији Кафкиног Јозефа К., у процесу који их је учинио несигурним, без обзира да ли она потиче од незадовољства или захвалности за стечени статус.

Високи савет судства је 30. маја завршио поступак преиспитивања својих одлука о реизбору судија, а како се и претпостављало раније, већина судија није враћена на посао. Од 20. јула 2011, када је почео поступак преиспитивања, до 30. маја 2012, када је донета последња одлука поводом приговора, ВСС је од 752 приговора усвојио 98, одбио 630, шест није ни разматрао, а у 11 случајева констатовао да су подносиоци приговора остварили услове за пензију...

Некако уочи окончања ових поступака ревизија, судија Слободан Францикић, председник Окружног суда у Неготину, извршио је самоубиство и у опроштајном писму поменуо реизбор и „успешну“ реформу правосуђа. Говорећи о овом случају, председница Друштва судија Србије Драгана Бољевић, и сама неизабрана, предочава да је сада покојни судија доказао да је његов нереизбор био неоснован и да за то постоје докази: допис ВСС-у да је предлог

његове друге комисије био да се он врати на судијску функцију и одлука која му је касније достављена, у којој се такође наводи да је био таквак предлог.

БРУТАЛНО Сматрајући да је доказао грубу грешку која је направљена у његовом случају, судија Францикић је са великом надом очекивао да буде враћен тамо одакле је брутално и неосновано отеран пре две године. Онда му је стигла супротна одлука. ВСС је потврдио своју претходну одлуку о разрешењу, упркос предлогу сопствене комисије да је поништи. Две године пошто није реизабран ВСС је измислио нови разлог – недостојност. Она се огледала у томе што је веће којем је председавао судија Францикић, на предлог јавног тужиоца, укинуло притвор румунској држављанки окривљеној за тешко дело против безбедности саобраћаја са смртним исходом. Десило се да окривљена побегне и то је судију Францикића учинило „недостојним“.

Константин Митић Вранкић, новоизабрани председник Управног одбора Друштва судија, запитао је зашто нова чињеница о недостојности судији Францикићу није била предочена у поступку ревизије, али и како је ВСС дошао до ње. „ВСС није другостепени суд да цени одлуку коју је судија донео. Чак и да је судија Францикић гласао за одлуку о пуштању румунске држављанке на слободу и да је она неправилна и незаконита, то не може да буде основ за тврдње да је неко недостојан“, тврди Митић Вранкић. О „случају Францикић“ Друштво судија Србије обавестило је струковна удружења широм Европе.

Овај случај можда најбоље говори о раду ВСС иако се у њиховом саопштењу наводи да је поступак преиспитивања спроведен јавно с обзиром на то да су рочиштима присуствовали представници Европске комисије, ОЕБС-а, медији и

ПАЛАТА ПРАВДЕ:
НИКО У СРПСКИМ
СУДОВИМА НИЈЕ
СИГУРАН ЗА
РАДНО МЕСТО

ручна јавност. Ипак, његов рад су у време пратили сасвим супротни коментари и оштре критике домаће међународне стручне јавности, а константно и помно „реформу“ је пратила и Европска комисија.

Тако смо изненада сазнали да ревизија окончана и донете 752 одлуке, иако се све време говорило о 837 неизабраних судија. Сасвим поуздано да је ВСС пре годину јавно обавестио делегацију ЕК да ће пред њима налази преко 820 правних лекова. ВСС није пошто-напошто ни сопствена правила, па ни у време да објави списак судија чије правне лекове разматра са именима њихових извештача. Тако је могао пробирати које ће предмете када решавати и да мења извештаје. ВСС је држао затворене седнице све до 8. марта ове годи-

РЕЗУЛТАТИ РЕВИЗИЈЕ

- Од укупно 837 нереизабраних судија у децембру 2009, њих 139 је показало да им је судијска дужност престала неосновано: 32 је реизабрано 21. јула 2010. на допунском конкурс, а 107 је успело у поступку ревизије.
- Поступајући као трибунал, ВСС је радио у пуном саставу само на првој од 40 седница и у пуном саставу донео само 86 одлука или 11 одсто.
- Драстичан тренд опадања броја позитивних одлука. На првој седници било их је 42 одсто, у периоду пре суспензије ревизије 24 процента, а у последња три месеца само шест одсто.
- Остао је нерешен још један случај, а ВСС је од 752 донете, доставио свега 309 писаних одлука.

не, када је ЕУ инсистирала да ВСС мора да отвори седнице, на којима ће се размењивати аргументи. На њима се, пак, нису сучељавали аргументи, већ су се препричавале одлуке које су судије добијале. Чак комисије некада дају мишљење да треба усвојити приговор судије, а касније, на ВСС, ти исти чланови гласају супротно.

Када је одлучивање у питању, само се на првој седници одлучивало у пуном саставу, касније је увек неко недостајао. Када се на тој првој седници видело колико је људи враћено (36 од укупно 107) кренуло се са притисцима. Већ изнеге сумње у јавности да се поступа преиспитивања одлука првог сазива ВСС одвија произвољно и под притиском додатно су оснажили заштитник грађана Србије и шеф мисије ЕУ у Србији, указујући на нелегитиман рад највишег правосудног тела Србије.

ДЕКОР Упркос свему, у овом телу је већина обезбеђена гласом члана који нема право да гласа (јер је учествовао у доношењу одлука које се сада преиспитују), што је мимо закона и правилника о раду највишег правосудног тела које, по Уставу и закону, треба да обезбеђује и гарантује независност и самосталност судова и судија.

После хапшења једног члана ВСС и оставке другог члана, обојице из редова судија, као и оспорене функције трећег члана, који је представник професуре, изостали су објашњење и став ВСС. Ово нај-

више правосудно тело нису потресле ни тешке оптужбе изнете у оставци члана Милимира Лукића, који је навео да у ВСС не постоји „елементарна одговорност за изречени суд и мишљење“, као и да његови чланови представљају само декор и протокол.

„У ситуацији када одлучује о избору и неизбору судија ВСС се, у ствари, мора понашати као трибунал, а он тада мора да одлучује у пуном саставу. ВСС то није тако тумачио“, каже Митић Вранкић, напомињући да је чак и повереник за информације од јавног значаја наложио ВСС да се изјасни којом већином је доносио одлуке. Нису то урадили. Као што нису објаснили како је могуће да један члан, и то судија, буде много пута уздржан од гласања, што је у супротности са радом трибунала.

Невоље са избором судија почеле су управо тиме што још први састав ВСС, који је спровео „Вартоломејску ноћ“ међу судијама, није био оформљен у складу са Уставом и законом, који нису предвидели да ВСС може радити у непотпуном саставу. Недостајала су му три члана, а све до краја судијског „масакра“ недостајао је један.

Разне делегације из Европе које су пратиле реформу и рад ВСС скоро да су биле згрануте због недоследности у начину рада највишег правосудног тела. Стручњаци Медела, Европског удружења судија и тужилаца, свој боравак у Београду завршили су потресени стањем у српском правосудју и оценили да је реформа обављена мимо препорука Савета Европе и Венецијанске комисије. „Било би нам потребно три дана да набројимо све што није добро урађено“, рекла је Симон Габрио из Париза, о чему ће делегација у којој је учествовала обавестити и европске институције.

Очигледно, посла ће бити и за суд у Стразбуру, коме се још у септембру 2010. обратило око 100 неизабраних судија. Европски суд за људска права већ је тражио да се упозна са током поступка реизбора и његове ревизије. Ако пре тога овај правни циркус не буде политички окончан, тако што ће све почети из почетка и на ваљан начин.

АЛЕКСАНДАР СТАНКОВИЋ